

Valstybinio seismologinio monitoringo rezultatai 2024 metais

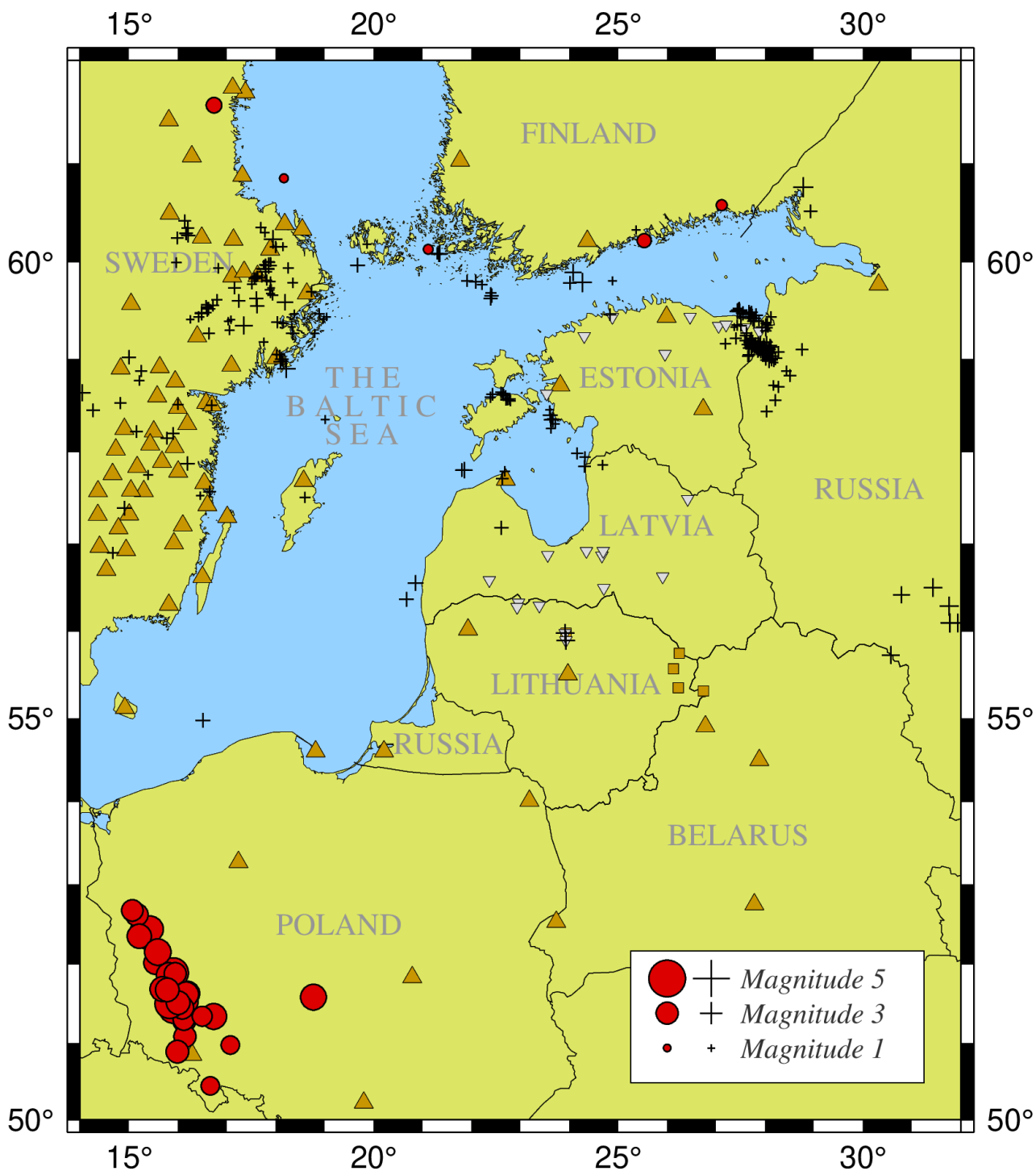
A. Pačėsa, V. Stankevičienė, G. Andriuškevičienė, Lietuvos geologijos tarnyba

Vykdamas valstybinį seismologinį monitoringą 2024 metais kaip ir ankstesniais metais pagrindinis dėmesys buvo skiriamas vietinių (t. y. tų, kurių epicentra yra nutolę nuo Lietuvos ne daugiau kaip 800 km) seisminių įvykių (seisminis įvykis - gamtinis ar indukuotas žemės drebėjimas ir žmogaus veiklos sukeltas seisminis įvykis). Baltijos jūros ir aplinkiniuose regionuose 2024 metais buvo užregistruoti, Lietuvos geologijos tarnybos prie aplinkos ministerijos (Lietuvos geologijos tarnyba) specialistų identifikuoti, išanalizuoti ir seisminių įvykių kataloge pateikti 820 seisminiai įvykiai (1 pav.): iš jų 27 buvo tolimi (teleseisminiai) seisminiai įvykiai (t.y. kurių epicentra yra nutolę nuo Lietuvos daugiau nei 2200 km), 51 regioniniai (t.y. kurių epicentra yra nutolę nuo Lietuvos daugiau nei 800 km, bet mažiau nei 2200 km) ir 472 vietiniai seisminiai įvykiai (t. y. kurių epicentra yra nutolę nuo Lietuvos mažiau nei 800 km). Iš 472 nustatytų vietinių seisminių įvykių 38 seisminiai įvykiai buvo identifikuoti kaip gamtiniai arba indukuoti žemės drebėjimai, o kiti – paviršiniai arba povandeniniai sprogdinimai. Pietvakarinėje Lenkijos dalyje, Vroclavo apylinkėse, kur intensyviai išgaunamas lignitas (rudoji anglis), užfiksuoti 33 indukuoti seisminiai įvykiai, kurių stiprumai buvo nuo $M=2.5$ iki $M=4.1$ (1 pav.). Vienas silpnas seisminis įvykis ($M=2.1$) užregistruotas centrinėje Švedijoje, kitas silpnas ($M=1.2$) seisminis įvykis - Baltijos jūroje greta Švedijos rytinio kranto. Trys silpni ($M=1.3$, $M=1.5$, $M=1.9$) seisminiai įvykiai užregistruoti Baltijos jūroje pietinėje Suomijos priekrantėje.

22 sprogdinimai buvo užregistruoti Baltijos jūroje Estijos Respublikos teritoriniuose vandenyse, kur karinės operacijos „Open Spirit 2024“ metu buvo naikinami po Pirmo ir Antro pasaulinių karų likę sprogmenys. Pagal žiniasklaidos pranešimą¹ „Open Spirit 2024“ operacija vyko nuo balandžio 12 d. iki 26 d., jos metu buvo išžvalgyta beveik 300 km² jūros dugno. Šios išminavimo operacijos metu Baltijos jūros dugne buvo aptikti 302 minų inkarai, 37 minos ir viena torpeda. Kartu su anksčiau rastais sprogmenimis buvo sunaikinti 43 pavojingi objektai. (1 ir 2 pav.). Baltijos jūroje greta Latvijos krantų 2004 metais buvo užregistruoti dar šeši sprogdinimai (1 pav.). 377 sprogdinimai naudingųjų iškasenų karjeruose buvo užregistruoti šiaurės Lietuvoje esančiuose dolomito Petrašiūnų-II, Petrašiūnų-III ir Klovainių karjeruose (1 pav.). Petrašiūnų karjeruose viso buvo užregistruoti 207 sprogdinimai, o Klovainių karjere – 170 sprogdinimai.

Šimtai sprogdinimų buvo užregistruoti šiaurės rytų Estijoje, kur intensyviai vykdoma degių skalūnų gavyba. Kelios dešimtys sprogdinimų buvo užregistruoti centrinėje Švedijos dalyje.

¹ <https://news.err.ee/1609314882/nato-mine-clearing-operation-open-spirit-24-starts-in-estonian-waters>

1 pav. 2024 m. Lietuvos geologijos tarnyboje užregistruotų vietinių seisminių įvykių žemėlapis. Oranžiniai trikampiai žymi plataus diapazono seisminių stebėjimų stotis, oranžiniai kvadratai – trumpo periodo seisminių stebėjimų stotis, apverstai pilki trikampiai – karjerai, kuriuose vykdomi sprogdinimo darbai, raudoni apskritimai – indukuoti ir gamtiniai žemės drebėjimai, kryžiukai – sprogdinimai.

2 pav. Povandeninis sprogdinimas įvykdytas senų sprogmenų naikinimo operacijos „Open Spirit 2024“ metu Baltijos jūroje netoli Estijos krantų².

² <https://news.err.ee/1609325787/open-spirit-24-discovers-40-historical-ordnances-in-estonian-waters>